

DE INZET VAN VERNIEUWINGS- GELDEN IN HET VO

- eindrapport -

dr. S.W. van der Ploeg
dr. M. de Weerd

Amsterdam, januari 2001
Regioplan Ref. nr. OA-227

Regioplan Onderwijs en Arbeidsmarkt
Leidsegracht 105-a
1017 ND Amsterdam
Tel.: 020 - 6253377
Fax: 020 - 6236191

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan
Onderwijs en Arbeidsmarkt B.V. in opdracht
van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding en onderzoeksvragen	1
1.1	Leeswijzer	2
2	Onderzoeksopzet en responsverantwoording	3
3	Onderzoeksresultaten	5
3.1	Besteding van vernieuwingsgelden in het schooljaar 1999-2000	5
3.2	Bestedingsplannen voor het schooljaar 2000-2001	9
4	Samenvatting	11
Bijlagen		
Bijlage 1	Vragenlijst	15
Bijlage 2	Responsanalyses	19

1 INLEIDING EN ONDERZOEKSVRAGEN

In het voortgezet onderwijs voltrekt zich momenteel een aantal belangrijke ontwikkelingen. Met name de twee grootschalige vernieuwingsoperaties springen hierbij in het oog. Op dit moment wordt volop gewerkt aan de invoering van de Tweede Fase (bovenbouw HAVO/VWO) en het VMBO (voorheen MAVO en VBO).

Om de vernieuwingen in het voortgezet onderwijs beter te kunnen laten verlopen is in het *Regerakkoord* vastgelegd dat daarvoor een extra impuls noodzakelijk is. In het kader daarvan krijgen scholen voor voortgezet onderwijs sinds vorig schooljaar (1999-2000) aanvullende middelen. Het kabinet heeft in totaal een bedrag oplopend tot 96 miljoen op jaarbasis beschikbaar gesteld (voor OCenW) om de vernieuwingen in het voortgezet onderwijs beter te kunnen laten verlopen. Het gaat daarbij om een voorstel voor de schooljaren 1999-2000 en 2000-2001. Voor de jaren daarna bestaat de mogelijkheid, afhankelijk van het verloop van de invoering van de vernieuwingen, dat een budget beschikbaar blijft ten behoeve van de vernieuwingen. De twee belangrijkste vernieuwingen (Tweede Fase HAVO/VWO en invoering VMBO) vormen voorlopig het zwaartepunt. Bijna twee derde van de beschikbare middelen is rechtstreeks voor de scholen bestemd (60 miljoen op jaarbasis). Het is voor zowel personeel als materieel bedoeld en afhankelijk van de schoolspecifieke situatie kan het bijvoorbeeld worden aangewend voor vrijroosting van docenten, nascholing, aanpassingen in gebouwen, leermiddelen, enzovoorts. De overige middelen voor vernieuwingen komen niet direct ten goede aan scholen maar indirect door bijvoorbeeld netwerkontwikkeling, uitbreiding van scholingscapaciteit, facilitering van samenwerkingsverbanden en dergelijke. De wijze waarop het deel van de middelen dat direct voor de scholen is bestemd, wordt verdeeld over de scholen voor voortgezet onderwijs is vastgelegd in de *Regeling aanvullende vergoeding vernieuwingen in het voortgezet onderwijs* (Uitleg, 1999, Gele Katern 8/9, p. 20).

Om na te gaan op welke wijze scholen dit extra budget inzetten, heeft de directie Voortgezet Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) Regioplan opdracht gegeven voor een kort en bondig onderzoek, een 'quickscan'.

Met behulp van de quickscan wordt een antwoord verkregen op de volgende vragen:

1. *Hoe hebben VO-scholen globaal de extra middelen ten behoeve van de vernieuwingen ingezet in het schooljaar 1999-2000?*
2. *Welke effecten beoogde men met deze inzet en in hoeverre zijn die bereikt?*
3. *Hoe zullen VO-scholen globaal de extra middelen ten behoeve van de vernieuwingen (naar verwachting) inzetten in het schooljaar 2000-2001?*
4. *Welke effecten beoogt men met deze inzet?*

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de opzet van het onderzoek en de onderzoeksrespons. In hoofdstuk 3 worden vervolgens de antwoorden op de onderzoeksvragen geformuleerd. Daarbij maken we een onderscheid tussen scholen in het speciaal voortgezet onderwijs, scholen die het VMBO invoerden, scholen die de Tweede Fase invoerden en scholen die zowel het VMBO als de Tweede Fase in moesten voeren. In de eerste paragraaf behandelen we de besteding van de vernieuwingsgelden in 1999-2000. In de tweede paragraaf beschrijven we de bestedingsplannen van de vernieuwingsgelden voor het schooljaar 2000-2001. Het rapport wordt afgesloten met een korte samenvatting (hoofdstuk 4) waarin de resultaten nog eens kort op een rijtje worden gezet.

2 ONDERZOEKSOPZET EN RESPONSVERANTWOORDING

De data in dit onderzoek zijn verzameld door middel van telefonische interviews. In de telefonische interviews is aangesloten bij een ander onderzoek dat Regioplan Onderwijs en Arbeidsmarkt uitvoerde in opdracht van het Ministerie van OCenW naar de Frictieregeling Arbeidsmarktknelpunten. Voor het onderzoek is uit een bestand van VO-scholen een steekproef getrokken van scholen die vernieuwingsgelden ontvingen ten behoeve van het invoeren van het VMBO en/of de Tweede Fase. De scholen die aan een interview mee wilden werken, is eerst gevraagd of zij een budget ontvingen in het kader van de Frictieregeling Arbeidsmarktknelpunten. Wanneer dat niet het geval was werd in het interview direct doorgegaan met een aantal vragen over de vernieuwingsgelden (zie bijlage 1). Het interview nam in zijn geheel dan ongeveer vijf minuten in beslag. Ontving de school wel een budget in het kader van de Frictieregeling Arbeidsmarktknelpunten dan werd eerst met betrekking tot dat budget een aantal vragen gesteld en kwamen daarna de vragen over de besteding van vernieuwingsgelden aan de orde. Het totale interview duurde in dat geval ongeveer vijftien minuten.

Respons

Van de 239 scholen die benaderd zijn, hebben uiteindelijk 142 hun medewerking verleend aan een telefonisch interview, waarmee het responspercentage 59 procent bedraagt. Daarbij moet echter worden aangetekend dat de respons onder de scholen die alleen gevraagd werden hun medewerking te verlenen aan een interview over de vernieuwingsgelden aanmerkelijk hoger lag, namelijk iets boven de 80 procent. Van de benaderde scholen wilde 27 procent niet meewerken aan een interview, waarbij door de meeste scholen gebrek aan tijd als reden werd opgegeven. Met 9 procent van de benaderde scholen kon geen afspraak gemaakt worden in de periode waarin de data werden verzameld. Van de scholen behoorde 4 procent naar eigen zeggen niet tot de doelgroep omdat zij geen budgetten ontvangen zouden hebben.

Responsanalyse

Met behulp van een responsanalyse hebben we gekeken in hoeverre de respondenten in het onderzoek representatief zijn voor scholen in het VO (zie bijlage 2). Zo hebben we eerst gekeken naar de vertegenwoordiging van scholen uit het SVO, scholen met zowel een VMBO als een Tweede-Fase-component, scholen met alleen een VMBO-component en scholen met alleen een Tweede-Fase-component. De vertegenwoordiging van de verschillende schooltypen onder de respondenten bleek niet representatief. Met name het aantal scholen uit het SVO bleek ondervertegenwoordigd, terwijl scholen die zowel met de invoering van het VMBO als de Tweede Fase bezig waren zijn oververtegenwoordigd. Hiervoor is gecorrigeerd door middel van weging. De analyses die hierna gerapporteerd worden zijn alle uitgevoerd op basis van de gewogen data.

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

3.1 Besteding van vernieuwingsgelden in het schooljaar 1999-2000

Alvorens in te gaan op de inzet van de vernieuwingsgelden geven we eerst een kort overzicht van de bedragen die de scholen in het kader van deze regeling ontvingen. In tabel 3.1 staan de gemiddelde bedragen uitgesplitst naar de vier soorten scholen die we voor dit onderzoek onderscheiden: SVO-scholen, scholen met zowel een VMBO- als een Tweede-Fase-component, scholen met alleen een VMBO-component en scholen met alleen een Tweede-Fase-component. Aangezien het budget dat scholen in het kader van de vernieuwingsgelden ontvingen gebaseerd is op het leerlingenaantal van de school, wekt het geen verwondering dat het budget van SVO-scholen veel kleiner is dan het budget van de andere scholen, omdat deze scholen gemiddeld een veel kleiner aantal leerlingen heeft. In dat licht is het ook logisch dat scholen met zowel een VMBO- als een Tweede-Fase-component gemiddeld het grootste budget hebben ontvangen. Het verschil in grootte van het gemiddelde budget tussen de onderwijssoorten zou consequenties kunnen hebben voor de besteding van het budget.

Tabel 3.1 Gemiddeld budget per school voor vernieuwingsgelden per onderwijssoort

SVO	VMBO	Tweede Fase	VMBO & Tweede Fase
24.129,88	68.901,71	60.071,44	103.494,69

De budgetten die scholen hebben ontvangen in het kader van de vernieuwingsgelden zijn aan verschillende zaken besteed (zie tabel 3.2). Ruim twee derde van de scholen heeft een deel van de vernieuwingsgelden besteed aan het vrijroosteren van leerkrachten. Dat is vooral gedaan om de werkdruk bij leerkrachten weg te nemen en hen de tijd te geven zich inhoudelijk op de vernieuwingen voor te bereiden. Bijna twee derde van de scholen heeft het geld ingezet voor vervanging of aanvulling van de inventaris. Daarbij moet gedacht worden aan lesmateriaal of computers. Zo'n 40 procent van de scholen heeft het budget ingezet voor bouwkundige aanpassingen. Het gaat daarbij vaak om het opzetten of uitbreiden van praktijklokalen, studieruimten of een mediatheek. Bijna een kwart van de scholen heeft het budget ingezet voor extra onderwijsondersteunend personeel. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan toezichthoudend personeel in een mediatheek.

Onder 'andere zaken' noemt 13 procent van de scholen 'scholing' als bestedingspost voor de vernieuwingsgelden. Andere bestedingsposten die genoemd worden zijn: ICT, inhuren van externe expertise, sparen (voor een nieuw te bouwen school), begeleiding van leerlingen, communicatie naar leerlingen en ouders, zorg en zorgstructuur. Slechts twee scholen noemen de in de *Toelichting op de regeling aanvullende vergoeding vernieuwingen voortgezet onder-*

wijs genoemde mogelijkheid om het geld in te zetten voor leerlingen die zakken voor het laatste reguliere examen ‘oude stijl’.

Er zijn een aantal verschillen tussen de verschillende schoolsoorten en de wijze waarop zij hun budgetten hebben besteed. Vrijroosting van leerkrachten is bovengemiddeld toegepast door scholen met zowel een VMBO- als een Tweede Fase component. Op scholen uit het SVO is het budget juist minder vaak ingezet voor de vrijroosting van leerkrachten. De meest populaire post in het SVO is de aanvulling of vervanging van inventaris. Daarvoor heeft 65 procent van de SVO-scholen geld gebruikt. De verschillen tussen het SVO en de andere onderwijssoorten voor wat betreft de besteding van de gelden zijn waarschijnlijk terug te voeren op het veel beperktere budget dat scholen in het SVO hebben ontvangen.

Uit tabel 3.2 valt ook af te leiden dat de meeste scholen het budget dat zij in het kader van de vernieuwingsgelden hebben ontvangen aan meerdere zaken hebben uitgegeven. De scholen verdelen het budget gemiddeld over 2,2 posten. Dit gemiddelde ligt voor de scholen in het SVO lager. Ook dat verschil is waarschijnlijk het gevolg van het veel kleinere budget dat de SVO-scholen ontvangen.

Tabel 3.2 Besteding van de vernieuwingsgelden in het schooljaar 1999-2000 per onderwijssoort (in %)

	SVO	VMBO	Tweede Fase	VMBO & Tweede Fase	Totaal
Vrijroosting	47	70	70	82	68
Inventaris	65	65	46	64	63
Bouwkundige aanpassingen	7	45	54	54	39
Extra OOP	23	10	0	32	24
Andere zaken	19	35	8	31	26
N	43	20	13	66	141

* Percentages in de tabel tellen niet op tot honderd omdat meerdere posten genoemd konden worden.

Naast de vraag waarvoor scholen hun vernieuwingsgelden in hebben gezet, hebben we hen gevraagd aan welke post zij het grootste deel van het budget hebben besteed (zie tabel 3.3). Meer dan een derde van het totaal aantal scholen heeft het grootste deel van het budget vernieuwingsgelden ingezet voor de vrijroosting van leerkrachten. Iets minder dan een kwart van de scholen besteedt het budget hoofdzakelijk aan de aanvulling en de vervanging van de inventaris. Bijna een vijfde heeft het budget grotendeels besteed aan bouwkundige aanpassingen. Iets minder dan 10 procent van de scholen heeft het budget voornamelijk besteed aan de inzet van extra onderwijsondersteunend personeel.

Ook bij de besteding van het grootste deel van het budget zijn er verschillen te zien tussen de onderwijssoorten. Het grootste deel van het budget is op scholen met alleen een Tweede-Fase-component veel vaker besteed aan de vrijroosting van leerkrachten dan op scholen

met alleen een VMBO-component. Op scholen met alleen een VMBO-component is het grootste deel van het budget veel vaker besteed aan de inventaris van de school. Een ander opvallend verschil is dat het percentage SVO-scholen dat haar budget grotendeels heeft ingezet voor bouwkundige aanpassingen aanmerkelijk kleiner is dan de andere onderwijssoorten. Ook dit verschil zou kunnen samenhangen met de kleinere budgetten die de scholen in het SVO ontvangen hebben. Bouwkundige aanpassingen kunnen met het budget dat scholen in het SVO ontvingen wellicht minder gerealiseerd worden.

Van de scholen met zowel een VMBO- als een Tweede-Fase-component heeft meer dan de helft (53 procent) dat geld grotendeels ingezet voor de invoering van de Tweede Fase. Van deze scholen heeft 31 procent het budget ongeveer gelijk verdeeld over de invoering van de Tweede Fase en de invoering van het VMBO, 16 procent van de scholen heeft het budget grotendeels besteed aan de invoering van het VMBO.

Tabel 3.3 Grootste bestedingspost per onderwijssoort (in %)

	SVO	VMBO	Tweede Fase	VMBO & Tweede fase	Totaal
Vrijroosting leraren	29	29	38	42	36
Vervanging/aanvulling inventaris	33	29	13	17	22
Bouwkundige aanpassingen	8	21	38	19	18
Aanstellen oop	8	7	0	10	9
Anders	21	14	13	13	15

Het spreekt voor zich dat de uitgavenposten in het kader van de vernieuwingsgelden nauw samenhangen met de knelpunten die ervaren worden bij de invoering van de onderwijsvernieuwingen. Knelpunten die genoemd worden met betrekking tot personeel zijn dat voorzien moet worden in leerkrachten die de nieuwe vakken gaan geven (bijvoorbeeld het vak culturele kunstzinnige vorming) en de nieuwe vaardigheden waarover leerkrachten in de nieuwe structuur moeten beschikken. Ter voorbereiding daarvan wordt personeel vrijgeroosterd en/of, in mindere mate, geschoold. In het kader van personele knelpunten wordt ook het gebrek aan personeel genoemd dat toezicht kan houden in bijvoorbeeld de mediatheek of op studiezalen. Bovendien wordt de hoge werkdruk van het personeel als belangrijk knelpunt aangemerkt.

Ondanks het feit dat een groot deel van de scholen het budget vernieuwingsgelden mede heeft besteed aan de aanvulling en de vervanging van de inventaris, wordt de inventaris weinig als expliciet knelpunt genoemd. Als expliciete knelpunten op dit terrein worden bijvoorbeeld nieuw lesmateriaal en de omschakeling van het examendossier, examenregeling en de bijbehorende inventaris genoemd.

De onderwijsvernieuwingen zelf en de voorbereidingen daarop voor zowel het personeel als de leerlingen als de omgeving waarin deze vernieuwingen gestalte moeten krijgen worden door een kwart van de scholen als het knelpunt gezien.

Zaken die samenhangen met het gebouw waarin de scholen gehuisvest zijn, worden door een groot aantal scholen als knelpunt genoemd, met name het gebrek aan mediatheken, studiezalen en praktijklokalen.

Ondanks de vernieuwingsgelden zijn lang niet alle knelpunten als gevolg van de onderwijsvernieuwingen weggenomen (zie tabel 5.4). Het overgrote deel van de scholen, meer dan 80 procent, ondervindt nog knelpunten bij de invoering van de onderwijskundige vernieuwingen. Op slechts een klein deel van de scholen zijn de knelpunten grotendeels opgelost. Scholen met alleen een Tweede-Fase-component zijn het afgelopen jaar minder in staat geweest knelpunten weg te werken dan de scholen in het SVO en het VMBO. Uit de opmerkingen die respondenten konden maken na afloop van het interview blijkt dat veel respondenten van mening zijn dat het budget ontoereikend is voor het goed kunnen invoeren van de vernieuwingen. Zo merkt een school met een VMBO-component op dat zij maar net genoeg geld hebben ontvangen voor het realiseren van een technieklokaal, terwijl zij eigenlijk een bedrijfshal moeten kunnen bouwen. Een school met zowel een VMBO- als een Tweede-Fase-component merkt op dat zij een bedrag heeft ontvangen van 84.000 gulden terwijl de uitgaven in het kader van de vernieuwingen 471.000 gulden bedragen. De bedragen die worden uitgekeerd in het kader van de vernieuwingsgelden vallen daarmee volgens deze school buiten de werkelijkheid. Een derde school merkt op dat het knelpunt bij de invoering van de Tweede Fase de overbelasting van de docenten betreft. Om dat knelpunt weg te kunnen nemen is veel meer geld nodig dan nu beschikbaar is gesteld.

Tabel 3.4 De mate waarin knelpunten zijn opgelost naar onderwijssoort (in %)

	SVO	VMBO	Tweede Fase	VMBO & Tweede Fase	Totaal
Volledig opgelost	0	0	0	2	1
Grotendeels opgelost	18	16	16	16	15
Deels wel, deels niet opgelost	45	53	36	38	42
Grotendeels onopgelost	20	21	55	30	28
Geheel onopgelost	18	11	9	16	15

3.2 Bestedingsplannen voor het schooljaar 2000-2001

De meeste scholen hebben al een idee over de besteding van de vernieuwingsgelden voor het schooljaar 2000-2001 (zie tabel 3.5). Evenals in 1999-2000 is 'vrijroostering van leraren' voor het schooljaar 2000-2001 de bestedingspost die door het grootste aantal scholen genoemd wordt. Het percentage is echter lager dan in 1999-2000, 50 procent ten opzichte van 68 procent. 'Vervanging en aanvulling inventaris' is ook voor 2000-2001 de op een na meest genoemde post. Het percentage scholen dat het budget volgend schooljaar wil besteden aan de inventaris is ongeveer 50 procent lager dan in het huidige schooljaar. 'Bouwkundige aanpassingen' zijn ook voor het komend schooljaar de op twee na meest genoemde bestedingspost. Ook deze post wordt door veel minder scholen genoemd dan in het schooljaar 1999-2000. De post die voor het schooljaar 2000-2001 bijna even vaak wordt genoemd als voor het schooljaar 1999-2000 betreft 'onderwijsondersteunend personeel'. Posten die onder de categorie 'anders' genoemd zijn, zijn 'scholing' (genoemd door ruim 5 procent van de scholen), 'ICT' (door iets minder dan 5 procent). Door minder dan 5 procent van de respondenten werden nog 'sparen voor de verhuizing over twee jaar', 'inhuren van externe ondersteuning', 'aanvulling financieel tekort', en 'de zorgstructuur' genoemd. Eén school zegt geld te willen inzetten voor de begeleiding van leerlingen die gezakt zijn voor het laatste reguliere examen 'oude stijl'.

Dat bijna alle bestedingsposten door een kleiner deel van de scholen genoemd worden, kan gedeeltelijk verklaard worden doordat bijna 10 procent van de scholen nog niet weet waaraan ze het budget komend schooljaar willen besteden. Daarnaast wordt het voor een belangrijk deel verklaard door het feit dat scholen het budget aan minder verschillende posten uit willen geven: besteden de scholen in het huidig schooljaar het budget aan gemiddeld 2,2 posten, voor het volgend schooljaar noemen de scholen gemiddeld 1,6 posten waaraan ze het budget willen uitgeven.

Wanneer per school gekeken wordt naar de bestedingen per post valt op dat ruim twee derde van de scholen die het budget dit schooljaar besteedt aan het vrijroosteren van leerkrachten van plan is dat volgend jaar ook te doen. Van de scholen die het budget vernieuwingsgelden dit schooljaar inzetten voor extra onderwijsondersteunend personeel is bijna driekwart dat ook van plan voor volgend schooljaar. Van de scholen die het budget in het nu lopende schooljaar inzetten voor de inventaris of voor bouwkundige aanpassen is ongeveer de helft van plan het budget vernieuwingsgelden daaraan ook volgend jaar te besteden.

Tabel 3.5 Bestedingsplannen 2000-2001 naar onderwijssoort (in %)

	SVO	VMBO	Tweede Fase	VMBO & Tweede Fase	Totaal
Vrijroosting leraren	27	52	56	56	50
Vervangen/aanvullen inventaris	23	57	33	33	35
Bouwkundige aanpassingen	12	39	22	33	30
Onderwijs ondersteunend personeel	23	4	11	32	25
Anders	15	13	33	19	18

* Percentages in de tabel tellen niet op tot honderd omdat meerdere posten genoemd konden worden.

Aan de scholen met zowel een VMBO- als een Tweede-Fase-component hebben we gevraagd hoe ze de vernieuwingsgelden voor het schooljaar 2000-2001 over de schoolsoorten willen verdelen. Men blijkt van plan iets meer geld aan het VMBO te willen doen toekomen: 28 procent wil het geld grotendeels inzetten voor het VMBO, tegenover 18 procent voor de Tweede Fase. Het percentage scholen dat het geld uitsluitend wil inzetten voor het VMBO is even groot als het percentage scholen dat alleen geld naar de Tweede Fase laat gaan, namelijk 8 procent. Meer dan een derde van de scholen met zowel een VMBO- als een Tweede-Fase-component is van plan de vernieuwingsgelden in het schooljaar 2000-2001 ongeveer gelijk over beide zaken te verdelen.

4 SAMENVATTING

De meeste scholen in het VO hebben de vernieuwingsgelden in het schooljaar 1999-2000 aan meerdere posten uitgegeven. Vrijroosting van leerkrachten is de meest genoemde bestedingspost; ruim twee derde van de scholen besteedt het budget dat is ontvangen in het kader van de vernieuwingsgelden hieraan. Leerkrachten krijgen daardoor enige tijd om zich voor te bereiden op de veranderingen die met de invoering van het VMBO en de Tweede Fase gepaard gaan. Vrijroosting van leerkrachten is ook de post die het vaakst genoemd wordt als de grootste bestedingspost. Besteding van de vernieuwingsgelden aan deze post is erop gericht de werkdruk van het personeel enigszins te verminderen en hen de vereiste vaardigheden op te laten doen die de onderwijsvernieuwingen vragen. Ook voor het schooljaar 2000-2001 is de vrijroosting van leerkrachten de post die door het grootste aantal scholen genoemd wordt.

Iets minder dan twee derde van de scholen heeft het budget ingezet voor de vervanging of aanvulling van de inventaris. Deze post is voor aanmerkelijk minder scholen de grootste post geweest. Ook voor het komend schooljaar is een groot aantal scholen van plan het budget in het kader van de vernieuwingsgelden in te zetten voor de inventaris. In dit verband wordt lesmateriaal en ICT-materialen expliciet genoemd. Scholen uit het SVO besteden het budget relatief vaker aan de inventaris dan de reguliere scholen in het voortgezet onderwijs. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het veel kleinere budget waarover SVO-scholen beschikken, als gevolg van het kleinere aantal leerlingen dat deze scholen over het algemeen hebben. Bijna 40 procent van de scholen heeft het budget besteed aan bouwkundige aanpassingen. Dat betreft veelal de bouw of uitbreiding van praktijklokalen, mediatheken en studiezalen. Voor het schooljaar 2000-2001 is het percentage scholen dat geld wil besteden aan bouwkundige aanpassingen aanmerkelijk kleiner. Overigens geldt voor alle bestedingsposten behalve de post 'inzet van onderwijsondersteunend personeel' dat zij voor het schooljaar 2000-2001 door een kleiner deel van de scholen genoemd worden dan in het schooljaar 1999-2000. De scholen willen het budget dat zij ontvangen dus over een kleiner aantal posten verdelen dan zij in het huidige schooljaar doen.

Een kwart van de scholen heeft extra onderwijsondersteunend personeel aangesteld. Dit is voor een klein deel van de scholen de grootste uitgavenpost. Overige uitgavenposten die genoemd worden voor het budget vernieuwingsgelden zijn 'scholing van het personeel' en 'aanschaf van ICT-middelen'. Er zijn verder geen posten die door meer dan 3 procent van de scholen in dit onderzoek zijn genoemd. Er zijn in dit onderzoek geen scholen die het budget vernieuwingsgelden voor geen van de bovengenoemde posten hebben ingezet.

Ondanks de vernieuwingsgelden die de scholen hebben ontvangen, zijn de knelpunten die samengaan met de invoering van de onderwijsvernieuwingen maar voor een klein deel weggenomen. Vele scholen merken op dat de budgetten ontoereikend zijn voor het wegnemen van de knelpunten.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1**VRAGENLIJST**

V39 (ALS NOFVRL = 2:) Tot zover de vragen over het extra budget voor arbeidsmarktnelpunten.

Uw school heeft /(ALS NOFVRL = 2:) ook/extra geld ontvangen voor het vormgeving van vernieuwingen in het voortgezet onderwijs: de tweede fase en het vmbo. In het schooljaar 1999-2000 bedroeg dat 98 gulden per leerling en in dit schooljaar 131 gulden per leerling. Ik wil u eerst een aantal vragen stellen over de inzet van dit extra geld in het vorig schooljaar (dus 1999-2000). Wat is (ongeveer) de totale omvang van deze aanvullende vergoeding in guldens voor vorig schooljaar?

1. _____ gulden
2. weet ik niet

V40 We zijn benieuwd voor welke concrete bestemmingen u het aanvullend budget in het schooljaar 1999-2000 heeft ingezet. Ik noem u een paar mogelijke bestemmingen.

V41 Heeft u het budget ingezet voor bouwkundige aanpassingen?

1. ja
2. nee

V42 Heeft u het budget ingezet voor vervanging of aanvulling van inventaris (bijvoorbeeld lesmateriaal, inrichting mediatheek)?

1. ja
2. nee

V43 Heeft u het budget ingezet voor vrijroosting van leraren ter voorbereiding op de vernieuwingen?

1. ja
2. nee

V44 Heeft u het budget ingezet voor het aanstellen van extra onderwijsondersteunend personeel?

1. ja
2. nee

V45 Heeft u het budget ingezet voor nog andere zaken ter voorbereiding op de vernieuwingen?

1. ja

namelijk
.....
.....

1. nee

V46 Naar welke van deze bestemmingen is het grootste deel van de aanvullende middelen gegaan?

1. bouwkundige aanpassingen (V40)
2. vervanging/aanvulling inventaris (V41)
3. vrijroostering leraren (V42)
4. aanstellen onderwijsondersteunend personeel (V43)
5. anders, namelijk (V44)

V47 Hoe is de totale inzet van het aanvullende budget voor het schooljaar 1999-2000 verdeeld over de vernieuwingen?

1. alleen ingezet voor tweede fase
2. grotendeels tweede fase
3. ongeveer evenveel voor tweede fase als VMBO
4. grotendeels VMBO
5. alleen ingezet voor VMBO
6. weet niet

V48 Zijn de eventuele knelpunten ten behoeve van de invoering van de vernieuwingen door middel van de inzet van de aanvullende middelen in 1999-2000 afdoende opgelost?

1. ja, met inzet van aanvullende budget voor 1999-2000 volledig opgelost
2. ja, met inzet van aanvullende budget voor 1999-2000 grotendeels opgelost
3. met inzet deels wel en deels nog niet opgelost
4. nee, grotendeels onopgelost
5. nee, nog steeds onopgelost

V49 Welke bestemmingen heeft u gekozen voor de aanvullende middelen die voor het schooljaar 2000-2001 zijn toegekend?

1. nog geen bestemmingen gekozen
2. bouwkundige aanpassingen
3. vervanging/aanvulling inventaris
4. vrijroostering leraren
5. aanstellen onderwijsondersteunend personeel
6. anders, namelijk

V50 **Hoe is dan de totale geplande inzet van het aanvullende budget voor 2000-2001 verdeeld over de vernieuwingen?**

1. wordt alleen ingezet voor tweede fase
2. grotendeels tweede fase
3. ongeveer evenveel voor tweede fase als vmbo
4. grotendeels vmbo
5. wordt alleen ingezet voor vmbo
6. weet niet

V51 **Welke knelpunten wilt u met deze geplande inzet in het komende schooljaar aanpakken?**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EINDE VRAGENLIJST

Dan zijn we hiermee aan het einde van de vragenlijst gekomen. Bedankt voor uw medewerking.

BIJLAGE 2

RESPONSANALYSES

Tabel 2.1 Vergelijking respons-populatie naar onderwijssoort

	Respons %	Populatie %
SVO	18,3	30,4
Alleen vmbo-component	16,2	14,1
Alleen Tweede-Fase-component	6,3	9,1
vmbo- en Tweede-Fase-component	59,2	46,4
Totaal	100 (142)	100 (888)

Tabel 2.2 Vergelijking respons-populatie naar regio

	Respons %	Populatie %
Noord	12	11
Oost	21	21
West	42	44
Zuid	25	24
Totaal	100 (142)	100 (888)

Tabel 2.3 Vergelijking respons-populatie naar vier grote steden

	Respons %	Populatie %
Vier grote steden	12	14
Overig	88	86
Totaal	100 (142)	100 (888)

Tabel 2.4 Vergelijking respons-populatie naar 25 GSB-gemeenten

	Respons %	Populatie %
Grote 25	37	37
Niet G-25	63	63
Totaal	100 (142)	100 (888)

Tabel 2.5 Vergelijking respons-populatie naar witte en zwarte scholen

	Respons	Populatie
	%	%
< 5% OETC-leerlingen	24	29
5 – 25% OETC-leerlingen	52	51
25 – 50% OETC-leerlingen	19	15
> 50% OETC-leerlingen	5	6
Totaal	100 (142)	100 (888)

Tabel 2.6 Vergelijking respons-populatie naar schoolgrootte

	Respons	Populatie
	%	%
Klein	27	33
Middelgroot	41	33
Groot	32	33
Totaal	100 (121)	100 (668)